

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1212-213

Chișinău

12 iunie 2012

**Biroul Permanent
al Parlamentului
Republicii Moldova**

Vă prezentăm spre examinare proiectul de lege cu privire la modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc, elaborat de Ministerul Afacerilor Interne și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.418 din 15 iunie 2012.

Anexă:

*Hotărârea Guvernului nr.418 din 15 iunie 2012
(2ex. - în limba română și limba rusă)*

- 4 file;

*proiectul de lege cu privire la modul de aplicare
a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc
(în limba română și limba rusă)*

- 30 file;

*nota informativă la proiectul de lege
(în limba română și limba rusă)*

- 5 file.

/ **Secretar General al Guvernului**

Victor BODIU

Ex. N. Sandu
Tel.: 250-579

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-22-250104

Fax:
+373-22-242696

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
R.D.P. Nr. <u>1422</u>	
<u>22</u>	<u>06</u>
Ort. <u>2012</u>	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 41P
din 15 iunie 2012

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la modul
de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Alexei Roibu

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

cu privire la modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Scopul și domeniul de reglementare

Prezenta lege stabilește temeiurile, condițiile și limitele (restricțiile) aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și armelor de foc de către subiecții prezentei legi, în scopul unificării cadrului juridic și instituțional de aplicare și protejării statului de drept.

Articolul 2. Noțiuni generale

(1) Aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc, reieșind din natura juridică și menirea lor, reprezintă acțiuni concrete de constrângere administrativă cu caracter represiv (de stopare), iar în funcție de modalitatea de realizare a acestora reprezintă mijloace violente de influență asupra persoanei care a săvârșit sau săvârșește fapte prejudiciabile, asupra unui animal sau a unui mijloc de transport în condițiile și limitele legii.

(2) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni utilizate semnifică:

aplicarea armei de foc – efectuarea unei împușcături asupra țintei;

atentat la securitatea personală – apropierea presupusului delincvent de subiectul legii la o distanță care, potrivit circumstanțelor apărute, generează un pericol real pentru viața și sănătatea lui, după ce a fost somat să se oprească și (sau) să ocupe o poziție inofensivă, sau în cazul unui atac armat;

rezistență armată – împotrivire activă a persoanei sau a unui grup de persoane față de îndeplinirea atribuțiilor funcționale de către subiecții prezentei legi, efectuată cu aplicarea armei de foc sau alte obiecte folosite în calitate de armă, ce pot aduce, potrivit circumstanțelor apărute, un pericol real pentru viață și sănătate, precum și rezistența opusă cu o armă defectată, dacă în situația creată aceasta nu a putut și nici nu putea fi percepută ca fiind defectată;

pericolul aplicării armei de foc – aducerea, de către o persoană, a armei de foc în poziție de pregătire pentru tragere, avertizare verbală a aplicării acesteia

sau efectuarea gesturilor caracteristice, care permit a presupune intenția recurgerii la armă de foc, cum ar fi tentativa de a scoate obiecte din buzunare, genți, dulapuri, sertare etc. după somarea de a ține mâinile la vedere sau a ocupa o poziție inofensivă;

atac – acțiuni directe, imediate, materiale și reale, îndreptate împotriva subiecților legii sau terței persoane, sau asupra clădirilor, încăperilor, construcțiilor și mijloacelor de transport care, în mod evident, pot pune în pericol viața și sănătatea persoanelor, precum și integritatea bunurilor atacate;

atac armat – atacul sau rezistența efectuată cu ajutorul armelor de orice construcție, mijloacelor speciale ori obiectelor, substanțelor și mecanismelor care pot real cauza decesul, vătămarea integrității corporale sau a sănătății persoanei, sau pot provoca pagube materiale considerabile;

mijloace speciale – obiecte, muniții, echipament, substanțe chimice, substanțe lacrimogene și colorante, dispozitive audiovizuale de influență psihologică, mijloace de stopare forțată a unităților de transport, mijloace de transport, utilaje și tehnică de luptă, animale dresate, utilizate pentru apărarea pasivă sau activă, fără efecte cu caracter letal, destinate imobilizării persoanei, înfringerii rezistenței opuse, dezorientării persoanelor sau distrugerii obstacolelor;

forță fizică – măsuri de constrângere, realizate, exclusiv, prin încordarea mușchilor, puterii fizice a persoanei, inclusiv procedee speciale de luptă;

principiul proporționalității – utilizarea de către subiecții legii a forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc, încât aceasta să fie adecvată, necesară și corespunzătoare scopului urmărit.

Articolul 3. Subiecții prezentei legi

Efectele prezentei legi se răsfrâng asupra:

a) personalului, ce deține grade și statut special, din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciului Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului de Stat de Curieri Speciali, Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, precum și procurorilor;

b) personalului special împuternicit al Inspectoratului Ecologic de Stat și Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului, serviciilor specializate din cadrul autorităților publice centrale, create în scopul transportării purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, mijloacelor financiare sau obiectelor de preț;

c) cetățenilor străini, angajați ai serviciilor speciale, care au sosit în Republica Moldova în scopul asigurării protecției și pazei demnitarilor de stat și care au fost notificați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu dreptul temporar de port armă.

Articolul 4. Condițiile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc

(1) Subiecții legii au dreptul să aplice forța fizică, mijloacele speciale și arma de foc în caz de legitimă apărare, în stare de extremă necesitate sau reținere a persoanelor, în condițiile și în situațiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei de foc, precum și intensitatea acestora, se determină de către subiectul legii, în funcție de circumstanțele situației concrete, de tipul și gradul de pericol, precum și de caracteristicile individuale și identitatea persoanei împotriva căreia urmează a fi aplicate, cu respectarea principiului proporționalității.

(3) Autoritățile și instituțiile sînt obligate să organizeze, iar subiecții legii să urmeze cursuri de pregătire specială, să fie supuși testării periodice, dar nu mai rar de o dată în an, privind abilitățile de a acționa în condițiile legate de aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc.

(4) În toate cazurile cînd aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei de foc nu poate fi evitată, subiecții legii sînt obligați:

a) să avertizeze despre intenția recurgerii la ele cu acordarea unui timp suficient pentru îndeplinirea cerințelor legale ale subiecților legii, cu excepția cazurilor în care tergiversarea aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc generează un pericol direct pentru viața și sănătatea cetățenilor și a subiecților legii, poate conduce la alte urmări grave sau cînd astfel de avertisment în situația creată este nepotrivit sau imposibil;

b) să ia toate măsurile posibile, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei și identitatea delicventului care o săvîrșește, de intensitatea rezistenței opuse, ca dauna cauzată sănătății, onoarei, demnității și bunurilor cetățenilor să fie cît mai mică;

c) să acorde imediat primul ajutor, să asigure acordarea asistenței medicale urgente victimelor și să ia măsuri pentru a înștiința în cel mai scurt timp rudele victimei;

d) în toate cazurile de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei de foc, subiecții legii sînt obligați să comunice imediat despre aceasta conducătorului direct;

e) în caz de rănire sau deces a persoanei, ca urmare a aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei de foc, subiecții legii, personal sau prin intermediul conducătorului, vor informa organele de poliție sau procurorul, după caz, în raza de jurisdicție a căror a fost aplicată forța fizică, mijloacele speciale sau arma de foc;

f) în caz de aplicare a armei de foc să întreprindă acțiunile posibile pentru a asigura păstrarea probelor și stabili identitatea martorilor oculari ai evenimentului.

(5) În cazurile prevăzute la lit. e) alin. (4) subiectul legii va depune personal, în termen de cel mult 24 de ore, un raport în scris procurorului sau

organului de poliție, în raza de jurisdicție a căror a fost aplicată forța fizică, mijloacele speciale sau arma de foc.

(6) Se interzice dotarea cu arme de foc și muniții aferente, aplicarea căror cauzează urmări excesiv de grave sau care servesc drept sursă de risc nejustificat, sau arme de foc și muniții interzise în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(7) Nomenclatorul mijloacelor speciale, tipurilor armelor de foc, munițiilor aferente și regulile de aplicare a lor se aprobă de către Guvern, în funcție de particularitățile activității, atribuțiile și domeniile de responsabilitate a instituțiilor enumerate în articolul 3 al legii.

(8) Orice circumstanțe excepționale sau alte cazuri extreme nu vor putea fi invocate de către subiecții legii în vederea justificării aplicării, contrar prevederilor prezentei legi, a forței fizice, mijloacelor speciale sau armei de foc.

(9) Subiecții legii au datoria de a se abține de la executarea ordinelor date de superiori privind aplicarea forței fizice, mijloacelor speciale sau armei de foc, care sînt evident ilegale în raport cu prezenta lege, și de a depune imediat o sesizare în acest sens la organele menționate la art. 21 din prezenta lege.

Capitolul II

PARTICULARITĂȚILE ȘI TEMEIURILE APLICĂRII FORȚEI FIZICE ȘI A MIJLOACELOR SPECIALE

Articolul 5. Aplicarea forței fizice

(1) Subiecții legii aplică forța fizică, inclusiv procedee speciale de luptă, pentru autoapărare, pentru respingerea atacurilor asupra cetățenilor, asupra reprezentanților legii și a altor persoane antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice și combaterea criminalității, curmarea încălcărilor de lege, reținerea delincvenților, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin.

(2) Forța fizică poate fi aplicată în orice situație în care legea permite aplicarea mijloacelor speciale sau a armei de foc.

Articolul 6. Restricții la aplicarea forței fizice

(1) Se va evita, pe cît este posibil, aplicarea forței fizice împotriva copiilor, dacă vîrsta lor este evidentă sau cunoscută, femeilor, bătrînilor și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate.

(3) Forța fizică nu se aplică împotriva femeilor cu semne vizibile de graviditate, cu excepția cazurilor cînd acestea atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în cadrul unui grup, opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace nonviolente.

Articolul 7. Aplicarea mijloacelor speciale

În exercițiul funcției sale, subiecții legii, aplică mijloace speciale conform nomenclatorului, în următoarele cazuri:

a) pentru respingerea atacurilor asupra cetățenilor, asupra sa și a altor persoane antrenate în asigurarea ordinii și siguranței publice și combaterea criminalității;

b) pentru eliberarea ostaticilor, persoanelor răpite sau deținute ilegal, a locuințelor, construcțiilor sau vehiculelor capturate;

c) în timpul asigurării și restabilirii ordinii publice, pentru curmarea dezordinilor în masă și încălcărilor în grup a ordinii publice;

d) pentru respingerea atacurilor asupra unor clădiri, încăperi, construcții sau mijloace de transport, indiferent de apartenența lor, sau în timpul eliberării obiectelor deja ocupate;

e) în timpul urmăririi, reținerii și predării către organele competente a persoanelor care au săvârșit infracțiuni și contravenții, precum și în timpul escortării și deținerii persoanelor reținute, persoanelor supuse arestului și condamnărilor, dacă ele nu se subordonează sau opun rezistență subiecților legii, precum și în cazul în care există temeiuri pentru a presupune că ele pot să evadeze, să cauzeze daune persoanelor din preajma lor sau lor înșiși, sau să distrugă bunurile materiale;

f) în timpul curmării acțiunilor de neîndeplinire premeditată a cerințelor legitime ale subiecților legii și ale altor persoane aflate în exercițiul funcțiunii sau la datoria obștească de menținere a ordinii de drept, dacă metodele nonviolente nu asigură executarea cerințelor;

g) pentru reținerea persoanelor care au evadat de sub arest, din instituțiile penitenciare, pentru prevenirea evadării, precum și în cazul participării deținuților la încălcarea în grup a regimului de deținere și la dezordini în masă;

h) pentru oprirea forțată a mijloacelor de transport, în care se află persoane evadate de sub arest, sau cu care se știe cu certitudine că se deplasează infractorii, sau despre care se știe că a fost răpit, sau dacă conducătorul auto execută manevre periculoase pentru viața sau sănătatea altor persoane, în cazul în care conducătorul auto nu reacționează sau ignoră gesturile și semnalele de a stopa unitatea de transport;

i) pentru curmarea tentativei de a pune stăpânire pe arme de foc, mijloace de comunicații speciale, mijloace de apărare pasivă ori activă, informații atribuite la secret de stat sau pe orice altă proprietate de importanță în asigurarea securității naționale, precum și pentru recuperarea acestora;

j) în orice situație, în care legea permite aplicarea armei de foc.

Articolul 8. Restricții la aplicarea mijloacelor speciale

(1) Se interzice:

a) aplicarea mijloacelor speciale împotriva minorilor, dacă vârsta lor este evidentă sau cunoscută, femeilor, bătrînilor și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate, cu excepția cazurilor cînd aceștia atacă subiectul legii ori altă persoană, inclusiv în grup ori cu utilizarea armelor, opun rezistență periculoasă

pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;

b) aplicarea mijloacelor speciale în clădirile și încăperile în care se produc sau se păstrează substanțe ușor inflamabile, toxice sau explozive ori substanțe care, intrând în contact cu componentele mijloacelor speciale, generează un pericol sporit pentru viața și sănătatea oamenilor;

c) aplicarea mijloacelor speciale în încăperile reprezentanțelor misiunilor diplomatice, fără acordul reprezentanților misiunilor sau autorităților statului respectiv;

d) aplicarea dispozitivelor explozive destinate deschiderii încăperilor, spargerea ușilor sau pereților împotriva persoanelor;

e) aplicarea tunurilor de apă la temperaturi mai joase de zero grade;

f) aplicarea dispozitivelor pentru stoparea forțată a transportului auto la oprirea forțată a transportului public în timpul transportării pasagerilor, pe poduri, pe treceri la nivel de căi ferate, pe estacade, în tuneluri și pe porțiuni de drum cu pante abrupte;

g) aplicarea cartușelor cu glonte de cauciuc sau plastic, mijloacelor cu efect iritant sau lacrimogen, cu încălcarea restricțiilor și caracteristicilor tehnice prescrise acestora.

(2) În cazurile prevăzute la lit. a) alin. (1) din prezentul articol, excepție fac mijloacele de protecție a subiecților legii, de amplificare a vocii și cătușele.

(3) În regulamentele interne ale autorităților administrației publice, instituțiilor și organizațiilor investite cu astfel de drepturi, se pot impune și alte restricții, reieșind din specificul atribuțiilor exercitate, tipul și caracteristicile mijloacelor speciale aflate în dotare conform nomenclatorului.

Capitolul III

PARTICULARITĂȚILE ȘI TEMEIURILE

APLICĂRII ARMEI DE FOC

Articolul 9. Aplicarea armei de foc

(1) Subiecții legii au dreptul să dețină, să aibă asupra sa în permanență și să aplice arme de foc din dotare.

(2) Subiecții legii sînt în drept să descopere și să pregătească arma de foc, dacă consideră că în situația în care vor interveni este posibilă apariția temeiurilor pentru aplicarea ei.

(3) În cazul în care aplicarea armei de foc nu poate fi evitată, subiectul legii care o aplică este obligat:

a) să evite utilizarea arbitrară sau abuzivă a armei de foc;

b) să acționeze proporțional cu gravitatea atacului și cu obiectivele legitime care se urmăresc a fi atinse;

c) dacă aplicarea armei de foc și-a atins scopul, să înceteze imediat recurgerea la acest mijloc.

Articolul 10. Temeiul aplicării armei de foc

(1) Subiecții legii pot aplica arma de foc, ca măsură extremă, în următoarele situații:

a) pentru autoapărare ori apărarea cetățenilor împotriva unor atacuri care constituie un pericol real pentru viață sau capabile să cauzeze vătămări grave sănătății;

b) pentru respingerea unui atac în grup sau atac armat asupra clădirilor, încăperilor, mijloacelor de transport ale autorităților și instituțiilor publice, pentru curmarea tentativei de a pune stăpânire pe mijloace de comunicații speciale, mijloace de apărare pasivă ori activă, documente ce conțin secret de stat sau pe oricare altă proprietate de importanță în asigurarea securității naționale și secretului de stat, precum și pentru recuperarea acestora;

c) pentru asigurarea executării unui mandat de arestare preventivă, dacă persoana respectivă încearcă să evadeze, iar aflarea acesteia în stare de libertate poate pune în pericol viața sau integritatea corporală a persoanelor;

d) pentru reținerea persoanei care refuză să execute cerințele legale de a depune arma sau care opune rezistență armată;

e) în caz de atentat la securitatea personală a subiectului legii sau pentru prevenirea capturării prin violență a armei de foc;

f) pentru imobilizarea persoanelor în privința cărora sînt probe ori indicii temeinici cu privire la comiterea unei infracțiuni și care, după săvîrșirea crimei, încearcă să se eschiveze de la reținere, dacă aflarea acestora în stare de libertate poate pune în pericol viața sau integritatea corporală a persoanelor, precum și pentru imobilizarea persoanelor care prin acțiuni violente, periculoase pentru viața sau sănătatea persoanei împiedică reținerea acestora;

g) pentru a împiedica evadarea de sub escortă sau evadarea persoanelor aflate în stare legală de detenție, precum și pentru curmarea tentativelor de eliberare forțată a acestora;

h) împotriva grupurilor de persoane sau persoanelor care încearcă să pătrundă fără drept și prin violență în clădirile, sediile sau în perimetrele instituțiilor, în unitățile de transport aflate sub pază, sau care devastează ori distrug clădiri și alte bunuri de interes public sau privat, astfel încît se pune în pericol viața sau se pot cauza vătămări grave ale integrității corporale a persoanelor;

i) împotriva oricărui mijloc de transport folosit de persoana sau persoanele care prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau altor persoane, sau deplasarea căruia prezintă pericol pentru viața și sănătatea subiecților legii sau altor persoane, precum și împotriva conducătorului acestuia care refuză să oprească la semnalele regulamentare, dacă acesta a fost somat să se oprească;

j) pentru neutralizarea animalelor, care pun în pericol viața sau integritatea corporală a subiecților legii ori a altor persoane;

k) pentru deteriorarea lacătelor, utilajelor sau a altor mecanisme ce împiedică accesul în locuințe sau alte încăperi, în cazuri de extremă necesitate și lipsă a mijloacelor speciale destinate spargerii obstacolelor.

(2) Pentru eliberarea ostaticilor și neutralizarea teroriștilor, subiecții legii, angajați ai subunităților speciale de combatere a terorismului din cadrul autorităților publice pot aplica arme albe, cu respectarea cerințelor alin. (6) art.4 din prezenta lege.

(3) În condițiile și situațiile prevăzute în prezentul articol, arma de foc se aplică astfel încât să condiționeze imobilizarea persoanelor împotriva cărora a fost aplicată.

Articolul 11. Ordinea aplicării armei de foc

(1) Aplicarea armei de foc se face numai după somația: „Stai! ... și denumirea autorității publice pe care o reprezintă persoana”. În caz de nesupunere, se somează din nou prin cuvintele: „Stai că trag!”. Dacă persoana somată nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în sus, în plan vertical, cu excepția cazurilor în care subiectul legii se află în încăperi.

(2) În cazul în care, după executarea somației legale, potrivit alin. (1) al prezentului articol, persoana avertizată nu se supune, se poate aplica arma împotriva acesteia.

(3) În cazul prevăzut la lit. h) alin. (1) art. 10 din prezenta lege, arma se aplică numai după ce s-a repetat de trei ori, la intervale de timp suficiente pentru dispersarea participanților, somația: „Părășiți..., vom aplica arma de foc!”.

(4) În cazul prevăzut la lit. i) alin. (1) art. 10 din prezenta lege, somația se face prin efectuarea tragerii focului de armă în sus, în plan vertical, iar apoi se trage în componentele ce asigură deplasarea mijlocului de transport, în scopul imobilizării acestora.

(5) Arma poate fi aplicată fără somație doar în următoarele situații și condiții:

a) în caz de atac prin surprindere, în stare de legitimă apărare sau extremă necesitate;

b) în caz de atac cu utilizarea tehnicii de luptă, a mijloacelor de transport, a aparatelor de zbor sau a navelor fluviale;

c) în cazul eliberării ostaticilor, persoanelor răpite sau deținute ilegal;

d) în cazul evadării de sub arest a infractorilor sau a deținuților din instituțiile penitenciare cu armă sau cu ajutorul mijloacelor de transport, sau în timpul deplasării lor;

e) împotriva animalelor, care pun în pericol viața sau integritatea corporală a subiectului legii ori a altor persoane.

Articolul 12. Restricții la aplicarea armei de foc

Se interzice aplicarea armei de foc:

- a) împotriva minorilor, dacă vârsta lor este evidentă sau cunoscută, femeilor, bătrânilor și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate, cu excepția cazurilor când aceștia atacă subiectul legii ori altă persoană în grup ori cu utilizarea armelor, opun rezistență periculoasă pentru viața și sănătatea oamenilor, dacă acțiunile de acest gen nu pot fi curmate pe alte căi și cu alte mijloace;
- b) în situațiile în care s-ar primejdui viața altor persoane;
- c) în timpul acțiunilor de restabilire a ordinii publice în cazul dezordinilor în masă, cu excepția cazurilor prevăzute la lit. a) și h) alin. (1) art. 10 din prezenta lege;
- d) asupra aeronavelor, navelor fluviale și mijloacelor de transport cu pasageri;
- e) asupra persoanelor care au trecut sau încearcă să treacă ilegal frontiera de stat, dacă faptul se produce vădit întâmplător, fie în legătură cu un accident sau calamitate naturală;
- f) pentru reținerea contravenienților sau curmarea tentativei acestora de a evada de la locul reținerii, dacă acțiunile lor nu pun în pericol viața și integritatea corporală a persoanei sau aceștia nu opun rezistență armată;
- g) în situațiile în care s-ar viola teritoriul, spațiul aerian sau apele teritoriale naționale ale unui stat vecin, cu excepția cazurilor prevăzute la lit. a) alin. (1) art. 10 din prezenta lege.

Articolul 13. Folosirea armei de foc

Pentru darea unui semnal de alarmă sau solicitarea ajutorului, subiecții legii pot efectua tragerea focului de armă în sus, în plan vertical, cu excepția cazurilor când ei se află în încăperi.

Capitolul IV

APLICAREA FORȚEI FIZICE, MIJLOACELOR SPECIALE ȘI A ARMEI DE FOC LA RESTABILIREA ORDINII PUBLICE

Articolul 14. Condițiile de aplicare a forței fizice și mijloacelor speciale pe timpul intervenției de restabilire a ordinii publice

(1) În scopul restabilirii ordinii publice în cazul tulburărilor în masă, subiecții legii aplică forța fizică și mijloacele speciale, conform nomenclatorului, în următoarele situații:

- a) pentru contracararea acțiunilor agresive ale persoanelor care tulbură grav securitatea publică și ordinea de drept, acțiuni ce nu au putut fi înlăturate sau anihilate prin utilizarea altor mijloace legale;

b) pentru separarea grupului sau grupurilor agresive terțe demonstrației pașnice sau pentru separarea a două grupuri care manifestă elemente de agresiune reciprocă;

c) pentru dispersarea și reținerea persoanelor care au pătruns fără drept în sediile autorităților publice sau ale altor instituții de interes public ori privat, inclusiv în domeniul comunicațiilor de masă, în zonele de protecție a instituțiilor diplomatice și care, fiind avertizați și somați, au refuzat să părăsească imediat aceste sedii, precum și pentru curmarea tentativelor de pătrundere ilegală prin orice mijloace în sediile acestor instituții;

d) pentru contracararea acțiunilor și reținerea persoanelor sau a grupurilor de persoane care provoacă dezordine și întreprind acțiuni ce pun în pericol viața, integritatea corporală sau sănătatea persoanelor, proprietatea publică sau privată, ultragiază forțele de ordine sau alte persoane investite cu funcții ce implică exercițiul autorității publice ori tulbură grav ordinea publică, prin acte de violență;

e) în cazul în care participanții la întruniri sau manifestații în masă părăsesc locul întrunirii și pătrund în zona de protecție a clădirilor, sediilor sau obiectivelor autorităților publice centrale și locale, organelor de drept, instituțiilor penitenciare și de reabilitare socială, unităților și obiectivelor militare, unităților economice cu instalații, utilaje sau mașini care au un grad sporit de pericol în exploatare, precum și instituții diplomatice, dacă comportamentul participanților manifestă agresivitate și tendințe de a pătrunde în aceste localuri;

f) pentru reținerea participanților la întruniri înarmați (au asupra lor, la vedere sau ascunse, armă de foc sau armă albă, obiecte destinate cauzării de leziuni corporale sau pricinuirii de pagube materiale, substanțe explozive, inflamabile, substanțe toxice iritante, ori alte obiecte și substanțe ce pot fi folosite în acțiuni violente, ori dacă nu au o astfel de menire însă pot fi realmente utilizate în aceste scopuri), sînt mascate ori își ascund fața în alt mod, care în urma solicitărilor legale sau somației subiecților legii nu s-au conformat.

Articolul 15. Avertizarea și somarea privind aplicarea mijloacelor speciale

(1) Aplicarea mijloacelor speciale se face numai după a doua somare către participanți pentru a se dispersa, la ordinul comandantului dispozitivului de luptă sau de către șefii săi superiori.

(2) Pentru executarea dispersării, după a doua somație de preîntîmpinare precum că se vor aplica mijloacele speciale, efectivul dispozitivului de luptă îndată aplică mijloacele speciale active și auxiliare în vederea dispersării mulțimii și reținerii participanților activi și a organizatorilor ce au admis încălcările în grup a ordinii publice și devastarea obiectivelor.

(3) Avertizarea și somarea nu sînt necesare în cazul în care asupra personalului de ordine sau efectivului dispozitivului de luptă se exercită acte de

violență care pun în pericol iminent viața, integritatea corporală sau sănătatea acestuia.

Articolul 16. Procedura de somare și avertizare

(1) Avertizarea și somarea constau în aplicarea de semnale sonore și/sau luminoase și în atenționarea persoanelor aflate în situațiile prevăzute la art. 14 din prezenta lege, prin mijloace de amplificare sonoră, asupra obligației de a se dispersa și de a respecta prevederile legale.

(2) Dacă, după avertizarea privind întreruperea întrunirii sau manifestației, participanții nu s-au dispersat, aceștia sînt atenționați prin mijloacele de amplificare sonoră, astfel: prima somație: „Atenție, vă rugăm să părăsiți ... , vom folosi forța!”, în caz de necesitate urmată de semnale sonore și/sau luminoase.

(3) În cazul în care, după trecerea perioadei necesare pentru dispersare, se constată că prima somație a rămas fără rezultat, se trece la aplicarea ultimei somații, astfel: „Părăsiți ... , se va folosi forța!”, în caz de necesitate urmată de semnale sonore și/sau luminoase.

(4) Pentru perceperea somațiilor de către toți participanții, înainte de aplicarea mijloacelor de imobilizare sau de constrîngere se emite un semnal luminos prin cartușe de semnalizare de culoare roșie, trase vertical.

(5) Aplicarea mijloacelor speciale, de regulă, este documentată prin mijloace video a unității dislocate și dotate cu capacitatea de aplicare a acestora.

Articolul 17. Gradualitatea aplicării mijloacelor speciale

Aplicarea mijloacelor speciale se face în mod gradual conform principiului proporționalității și nu trebuie să depășească necesitățile reale pentru imobilizarea persoanelor turbulente sau agresive ori pentru neutralizarea acțiunilor ilegale și va înceta de îndată ce scopul misiunii a fost realizat.

Articolul 18. Decizia aplicării mijloacelor speciale

(1) În cazul acțiunilor individuale decizia privind aplicarea mijloacelor speciale din dotare o ia subiectul legii, iar în cazul acțiunilor sau operațiunilor în componența unui grup, patrulă sau subunitate, de către superiorul acesteia.

(2) În cazul aplicării mijloacelor speciale la restabilirea ordinii publice în timpul tulburărilor în masă, decizia privind aplicarea mijloacelor speciale aparține conducătorului operațiunii (șefului statului major operativ).

(3) În cazul incidentelor la frontiera de stat, decizia cu privire la aplicarea tuturor mijloacelor speciale și tehnicii de luptă din dotare aparține ministrului afacerilor interne. Șeful Departamentului poliției de frontieră, șefii-adjuncți ai Departamentului Poliției de Frontieră și șefii direcțiilor regionale ale Poliției de Frontieră dispun de același drept de decizie, cu excepția cazurilor de utilizare a elicopterelor și tehnicii blindate.

Articolul 19. Aplicarea armei de foc la restabilirea ordinii publice

(1) În cadrul acțiunilor de restabilire a ordinii publice în cazul tulburărilor în masă, arma de foc se aplică ca măsură extremă doar în privința persoanei care a comis un atac armat și care nemijlocit pune în pericol viața subiectului legii sau a altei persoane.

(2) Pentru a evita cauzarea vătămarilor unor terțe persoane, persoanele responsabile de asigurarea intervenției în vederea restabilirii ordinii de drept, vor întreprinde măsuri pentru dotarea subiecților legii cu arme de foc de alternativă (cu glonte de plastic sau cauciuc).

Capitolul V

CONTROLUL LEGITIMITĂȚII ȘI RĂSPUNDEREA ÎN CAZUL APLICĂRII FORȚEI FIZICE, MIJLOACELOR SPECIALE SAU A ARMEI DE FOC

Articolul 20. Răspunderea în cazul aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc

(1) Subiecții legii nu poartă răspundere pentru orice daună morală, materială și fizică cauzate delincventului în legătură cu aplicarea și folosirea armei de foc, dacă ei au acționat în strictă conformitate cu prevederile prezentei legi, care stabilesc condițiile, limitele, temeiurile și ordinea de aplicare.

(2) Depășirea, de către subiecții legii, a atribuțiilor privind aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc atrage după sine răspunderea penală, contravențională, disciplinară sau civilă, după caz.

(3) Conducătorii instituțiilor menționate în art. 3 din prezenta lege vor purta răspundere penală, disciplinară sau civilă, după caz, dacă ei știau sau trebuiau să știe referitor la cazurile de aplicare ilegală, de către subalterni, a forței fizice, mijloacelor speciale sau armei de foc, dar nu au întreprins măsuri pentru prevenirea, suprimarea sau denunțarea cazurilor respective.

Articolul 21. Controlul asupra corectitudinii aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc de către subiecții legii

(1) Procuratura îndeplinește controlul legalității aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc de către toți subiecții legii.

(2) Poliția îndeplinește controlul legalității aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc de către angajații Inspectoratului Ecologic de Stat și Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului, Serviciului de Stat Curieri Speciali și serviciilor specializate din cadrul autorităților publice centrale, create în scopul transportării documentelor cu caracter secret, mijloacelor financiare și obiectelor de preț.

(3) Procedura de verificare a legalității aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau armei de foc, este demarată de către procuratură sau poliție în baza sesizării presupusei victime sau reprezentanților legali ai acesteia, în baza

raportului depus de către subiectul legii conform alin. (5) art.4 din prezenta lege, precum și din oficiu.

CAPITOLUL VI DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 22. Intrarea în vigoare

(1) Prezenta lege intră în vigoare începînd cu 1 iulie 2012.

(2) La intrarea în vigoare a prezentei legi:

1) Legea nr. 416-XII din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.17-19 art. 56), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

articolul 14:

la alineatul unu, cuvîntul „prezenta” se exclude;

alineatele 2, 3, 4, 5 și 6 se exclud;

articolele 15, 16 și 17 se exclud.

2) Legea nr. 619-XIII din 31 octombrie 1995 privind organele securității statului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr.10-11, art. 115), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la articolul 11, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Militarii și colaboratorii din organele securității statului au dreptul de a aplica forța fizică, mijloacele speciale și arme de foc din dotare, în condițiile stabilite de lege.”;

alineatele (2) – (9) se exclud;

articolul 12 se exclude.

3) Legea nr. 1036-XIII din 17 decembrie 1996 cu privire la sistemul penitenciar (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185 art. 654), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

articolul 35:

la alineatul (1), cuvîntul „prezenta” se exclude;

alineatele (2)-(7) se exclud;

articolele 36 și 37 se exclud.

4) Legea nr. 1104-XV din 6 iunie 2002 cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 91-94, art. 668), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la articolul 23 alineatul (1) litera j), cuvîntul „prezenta” se exclude;

articolul 26 se exclude.

5) La articolul 11 din Legea Serviciului de Stat de Curieri Speciali nr. 402-XV din 2 decembrie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova; 2005, nr.1-4, art.4) cu modificările ulterioare, cuvintele „mijloacelor speciale de

apărare, în condițiile Legii cu privire la poliție.” se substituie cu cuvintele „mijloacelor speciale, în condițiile stabilite de lege”.

6) Legea nr. 170-XVI din 19 iulie 2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.171-174, art. 667), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

articolul 58:

la alineatul (1), cuvintele „(denumite în continuare *forță*), cu excepția armelor și munițiilor interzise în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte” se substituie cu cuvintele,, , în condițiile stabilite de lege”;

alineatele (2) – (9) se exclud;

articolele 59 și 60 se exclud.

(3) Guvernul, în termen de 3 luni, va elabora Nomenclatorul mijloacelor speciale și tipurilor armelor de foc aflate în dotarea instituțiilor prevăzute în articolul 3 al prezentei legi și regulile de aplicare a lor și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la proiectul Legii cu privire la modul de aplicare a forței fizice,
mijloacelor speciale și a armelor de foc

Proiectul Legii cu privire la modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne în scopul asigurării unui cadru legal unic ce reglementează acest domeniu pentru toți angajații organelor de ocrotire a normelor de drept.

Necesitatea elaborării proiectului de lege vizat reiese din considerentele că, la moment, condițiile și limitele aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc nu sunt expres prevăzute în toate actele legislative, care reglementează activitatea instituțiilor de ocrotire a normelor de drept (spre ex.: *Legea cu privire la Centrul pentru combaterea crimelor economice și corupției nr. 1104-XV din 06.06.2002 și Lege cu privire la Serviciul Grăniceri nr. 162 din 13.07.2007*).

Prin textul acestui proiect de lege se intenționează reglementarea condițiilor și limitelor aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și armelor cu muniția aferentă, de către personalul autorităților administrației publice, instituțiilor, organizațiilor și întreprinderilor, investiți cu acest drept în scopul reflectării corectitudinii și modului legal de aplicare, reieșind din prevederile convențiilor internaționale în domeniu.

În scopul perfecționării legislației în domeniu, prin elaborarea și adoptarea proiectului de Lege vizat se propune modificarea și completarea ulterioară a unui șir de acte legislative și normative, cum ar fi: *Legea cu privire la Centrul pentru combaterea crimelor economice și corupției, nr. 1104-XV din 06.06.2002, Legea serviciului în organele vamale, nr. 1150 din 20.07.2000, Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate, nr. 170/19 din 02.11.2007, Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17.12.96 ș.a.*

Sub incidența proiectului de Lege vizat se înscriu angajații autorităților administrației publice centrale și serviciilor specializate, cum ar fi Ministerul Afacerilor Interne, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciul Protecție și Pază de Stat, subdiviziunile specializate ale Ministerului Justiției, Serviciul Vamal, Serviciul de Informație și Securitate, Procuratura, Inspectoratul Ecologic de Stat și Serviciul Piscicol ale Ministerului Mediului, Serviciul de Stat Curieri Speciali, serviciile specializate din cadrul autorităților publice centrale, create în scopul transportării documentelor cu caracter secret, mijloacelor financiare și obiectelor de preț.

Analiza compartimentului abordat demonstrează existența unui cadru juridic vag cu privire la aceste reguli și condiții. În speță, art.26 al Legii cu privire la Centrul pentru combaterea crimelor economice și corupției, nr. 1104-XV din 06.06.2002 evită să reglementeze strict temeiurile sau condițiile de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor, nefiind impuse restricții la aplicarea forței fizice și mijloacelor speciale împotriva minorilor, femeilor sau persoanelor cu deficiențe fizice vădite.

În același ordin de idei, *Legea serviciului în organele vamale, nr. 1150 din 20.07.2000* rezervă acestui segment doar reflectia unui singur articol (articolul 23) prin care stipulează faptul că colaboratorii vamali, după o pregătire corespunzătoare,

sînt în drept să poarte, în exercițiul funcțiunii, armă de foc, armă albă și mijloace speciale, iar modul de deținere și de purtare a armelor menționate și mijloacelor speciale sînt stabilite de un regulament, aprobat de directorul general.

Este legiferat arbitrar acest domeniu și în Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat nr. 134/13.06.2008, în care nu se conține o reglementare ca atare a necesității, și anume, prin art. 19 „Efectivul Serviciului” se stabilește faptul că colaboratorul Serviciului își dovedește calitatea cu legitimația de serviciu care îi confirmă dreptul de a purta, deține și aplica arma și mijloacele speciale din dotare, precum și de a îndeplini obligațiile și a exercita drepturile prevăzute de legislație. Nu sînt prevăzute în lege nici drepturile angajaților serviciilor speciale ale altor state, care sosesc în scopul asigurării pazei persoanelor protejate și obțin permise temporare de portarmă pe teritoriul Republicii Moldova.

În acest sens, se remarcă faptul că necesitatea elaborării proiectului Legii cu privire la modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc reiese din considerentele că, la moment, condițiile și limitele aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armelor de foc nu sînt expres prevăzute în toate actele legislative sau normative, care reglementează activitatea instituțiilor de ocrotire a normelor de drept. Prin urmare, unificarea acestui regim și stabilirea unor norme unice de aplicare, ar favoriza evitarea cazurilor de neaplicare sau aplicare necorespunzătoare a forței fizice, a mijloacelor speciale sau a armelor de către angajații autorităților publice.

Proiectul își propune legiferarea unor importante aspecte, cum ar fi condițiile și restricțiile aplicării forței fizice, mijloacelor speciale sau a armei de foc, temeiul de aplicare, răspunderea, somarea și avertizarea privind aplicarea armelor de foc și nu în ultimul rînd particularitățile controlului asupra corectitudinii aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc de către angajații instituțiilor de forță.

Completările și modificările propuse vor contribui la înlăturarea lacunelor existente în actele legislative la compartimentele menționate.

Totodată, în vederea punerii în aplicare a proiectului de Lege vizat se preconizează elaborarea și unei Hotărîri de Guvern exhaustive cu privire la aprobarea unui Nomenclator unic pentru toate instituțiile de ocrotire a normelor de drept în materie de tipuri de mijloace speciale și arme de foc, precum și regulile unice de aplicare ale acestora (cum se atestă în cazul Serviciului Grăniceri la moment).

Cheltuieli financiare suplimentare proiectul de lege nu prevede, deoarece fiecare din instituțiile angajații căror devin subiecți ai legii, au prevăzute cheltuieli în buget privind asigurarea cu mijloace speciale și arme de foc.

Reieșind din cele expuse, luînd în considerație interesele statului și importanța reglementării activității organelor de stat, considerăm oportună aprobarea proiectului de lege.

Ministrul afacerilor interne

Alexei ROIBU